

Umowa zlecenie a umowa o dzieło

Materiał przygotowany w ramach edukacji prawnej, zmierzającej do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa przez:

Kancelarię Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3
02-323 Warszawa
tel. (0-22) 822 30 30; (0-22) 258 62 27
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

Źródła Prawa i materiały źródłowe

- * Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny
- * Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy
- * Gersdorf Małgorzata, Raczkowski Michał, Rączka Krzysztof, Kodeks pracy. Komentarz, wyd. III, 2014

Umowa o pracę a umowy cywilnoprawne

- * Zarówno umowa zlecenie jak i umowa o dzieło nie są stosunkiem pracy. Są to umowy cywilnoprawne, które, w odróżnieniu od umowy o pracę, swoje umocowanie mają w Kodeksie cywilnym. Natomiast umowa o pracę ustanawia tzw. stosunek pracy, którego zasady (prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy) są opisane w Kodeksie pracy.
- * Są to umowy o świadczenie usług.
- * Umowy te cechują się dużą swobodą kształtowania ich treści, a co za tym idzie zasad współpracy. To przepisy Kodeksu cywilnego decydują o podstawowych postanowieniach umowy dzieła i zlecenia, ale zapisy konkretnych umów mogą ustanawiać szczególne zasady i są wówczas wiążące. Jest to tak zwana zasada swobody umów. Indywidualne dla każdej umowy zasady nie mogą naruszać jednak postanowień zawartych w Kodeksie cywilnym.

Umowa zlecenie

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

Definicja

Kodeks cywilny art. 734. § 1. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie (zleceniobiorca) zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie (zleceniodawca).

Umowa zlecenie – podstawowe informacje

- * Umowa zlecenie to umowa starannego działania, co oznacza, że wykonawca jest rozliczany przede wszystkim ze sposobu, w jaki wykonuje zlecenie, skrupulatności, odpowiedniego podejścia, terminowości. Te aspekty są ważniejsze niż efekt działań wykonawcy, który nie musi być w umowie określony. Zatem umowę zlecenie stosuje się wówczas, gdy efekt pracy ma mniejsze znaczenie lub nie da się go określić w umowie.
- * Kodeks cywilny stanowi, iż zasadniczo wykonawca zlecenia pracuje nad nim samodzielnie, chyba że umowa zezwala wykonawcy na skorzystanie z pomocy osób trzecich.

Umowa zlecenie – podstawowe informacje

- * Kodeks cywilny nie nakłada obowiązku zawarcia umowy zlecenia w konkretnej formie. Oznacza to, że może ona zostać zawarta także ustnie. Jednakże w miarę możliwości należy dążyć do zawarcia jej na piśmie.
- * Zleceniobiorcy nie wolno używać we własnym interesie rzeczy i pieniędzy dającego zlecenie.
- * Zleceniodawca powinien zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia.
- * Jeżeli wykonanie zlecenia wymaga wydatków, zleceniodawca powinien na żądanie zleceniobiorcy udzielić mu odpowiedniej zaliczki.

Wykonywanie jakich prac może być przedmiotem umowy zlecenia?

Przykładowe prace wymagające zawarcia umowy zlecenia:

- * koszenie trawnika,
- * incydentalne roznoszenie ulotek,
- * okazjonalne rozwożenie pizzy,

Wynagrodzenie

- * Co do zasady umowa zlecenie jest płatna. Jednakże strony zawierające umowę mogą umówić się, iż będzie ona bezpłatna. Jeśli zlecenie ma być bezpłatne, to ten fakt należy zaznaczyć w umowie.
- * Jeżeli strony nie ustaliły w umowie wysokości wynagrodzenia za wykonanie zlecenia, zleceniobiorcy należy się wynagrodzenie odpowiadające wykonanej pracy. Wyliczenie wysokości wynagrodzenia oprócz należy w takiej sytuacji na wyliczeniu czasu poświęconego na wykonanie zlecenia z uwzględnieniem stopnia skomplikowania zleconych czynności oraz kwalifikacji zleceniobiorcy.
- * W umowie warto zastrzec wysokość wynagrodzenia, aby uniknąć późniejszych nieporozumień.
- * Co do zasady wynagrodzenie należy się zleceniobiorcy po wykonaniu zlecenia chyba, że strony umówiły się inaczej.

Rozwiązanie umowy zlecenia

- * ODPŁATNA UMOWA –
- * **zleceniodawca** może wypowiedzieć ją w każdym czasie. Cięży na nim obowiązek zwrotu zleceniobiorcy wydatków, które zleceniobiorca uczynił w celu należytego wykonania zlecenia oraz zapłaty zleceniobiorcy części wynagrodzenia odpowiadającej czynnościom wykonanym już przez zleceniobiorcę w wykonaniu zlecenia. Jeżeli wypowiedzenie przez zleceniodawcę nastąpiło bez ważnego powodu, zleceniodawca jest zobowiązany do zapłaty odszkodowania za szkody jakie zleceniobiorca poniósł wskutek bezzasadnego wypowiedzenia umowy zlecenia. Szkodę taką może w szczególności stanowić utracony przez zleceniobiorcę zarobek.

Rozwiązanie umowy zlecenia

- * ODPŁATNA UMOWA –
- * **zleceniobiorca** również może wypowiedzieć zlecenie w każdym czasie. Jedynie w wypadku, gdyby wypowiedział zlecenie bez ważnej przyczyny odpowiada za szkodę, którą w wyniku wypowiedzenia umowy poniósł zleceniodawca. Możliwość żądania zwrotu poniesionych wydatków oraz odpowiedniej części wynagrodzenia przysługuje zleceniobiorcy również w wypadku, gdy to on wypowiedział umowę.

Rozwiązanie umowy zlecenia

- * **NIEODPŁATNA UMOWA** – zarówno zleceniobiorca jak i zleceniodawca mogą wypowiedzieć ją w każdym czasie, niezależnie od tego, czy z ważnego powodu czy nie. Na żadnym z nich nie będzie ciążył obowiązek naprawienia szkody spowodowanej wypowiedzeniem zlecenia bez ważnego powodu, lecz zleceniodawca będzie zawsze zobowiązany do zwrotu zleceniobiorcy poczynionych przez niego wydatków, w celu należytego wykonania zlecenia.
- * **Umowa zlecenia wygasa natychmiast z chwilą, gdy oświadczenie o wypowiedzeniu dotrze do jego adresata tak, że będzie mógł się zapoznać z jego treścią.**

Ubezpieczenie zdrowotne

- * Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia objęte są obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym. Zleceniodawca ma bowiem obowiązek odprowadzania składek na ten cel. Zgłoszenia dokonuje płatnik składek czyli zleceniodawca. On także jest zobowiązany składkę obliczać i wpłacać na konto ubezpieczyciela w każdym miesiącu trwania umowy do 15 dnia miesiąca za miesiąc poprzedni. Obowiązek opłacania składek ustaje wraz z wygaśnięciem lub rozwiązaniem umowy.
- * Obowiązek ten nie ciąży na zleceniodawcy, który zatrudnia studenta do 26 roku życia. Wówczas obowiązek zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego jako członka rodziny spoczywa na rodzicach lub opiekunach prawnych studenta.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe

- * Zleceniodawca ma obowiązek odprowadzać od umowy zlecenia również składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe. Składkę na ubezpieczenie chorobowe odprowadza on jeżeli wolę taką wyrazi zleceniobiorca.
- * Od stycznia 2016 r. oskładkowaniu podlegają wszystkie umowy zlecenia na podstawie, których zatrudniona jest dana osoba.

Umowa o dzieło

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

Definicja

Kodeks cywilny art. 627. Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowa o dzieło – podstawowe informacje

- * Umowa o dzieło to umowa efektu, co oznacza, że najważniejszy jest rezultat pracy wykonywanej w związku z umową. Ten rezultat określany jest właśnie jako „dzieło”. Co za tym idzie, umowę o dzieło zawiera się, jeśli efekt pracy da się nazwać i opisać, a także jest skończony w czasie i pracownik może ten efekt przedstawić zleceniodawcy. Według ogólnej zasady ten efekt jest ważniejszy niż sposób jego wykonania.
- * Według ogólnej zasady, umowa o dzieło nie nakazuje wykonawcy samodzielnego wykonania dzieła. Co za tym idzie, może skorzystać z pomocy osób trzecich. Jednak w umowie można postanowić, iż dzieło będzie wykonywane osobiście, bez możliwości zastępstwa osób trzecich.

Umowa o dzieło – podstawowe informacje

- * Kodeks cywilny nie nakłada obowiązku zawarcia umowy o dzieło w konkretnej formie. Oznacza to, że może ona zostać zawarta także ustnie. Jednakże w miarę możliwości należy dążyć do zawarcia jej na piśmie.
- * Jeżeli materiałów na wykonanie dzieła dostarcza zamawiający, przyjmujący zamówienie powinien ich użyć w sposób odpowiedni oraz złożyć rachunek i zwrócić nieużytych część.

Wykonywanie jakich prac może być przedmiotem umowy o dzieło?

Przykładowe prace wymagające zawarcia umowy o dzieło:

- * stworzenie identyfikacji wizualnej (logotyp, wizytówka, itd.),
- * stworzenie strony internetowej,
- * napisanie serii tekstów,
- * wykonanie tłumaczenia,
- * stworzenie projektu domu,
- * wykonanie mebli na zamówienie.

Wynagrodzenie

- * Co do zasady umowa o dzieło jest płatna. Jednakże strony zawierające umowę mogą umówić się, iż będzie ona bezpłatna. Należy ten fakt zaznaczyć w umowie.
- * Wysokość wynagrodzenia za wykonanie dzieła można określić na wiele sposobów. Po pierwsze można je określić poprzez wskazanie konkretnej kwoty lub podstaw do jego ustalenia. Jeżeli strony nie określiły wysokości wynagrodzenia ani nie wskazały podstaw do jego ustalenia, poczytuje się w razie wątpliwości, że strony miały na myśli zwykłe wynagrodzenie za dzieło tego rodzaju. Jeżeli także w ten sposób nie da się ustalić wysokości wynagrodzenia, należy się wynagrodzenie odpowiadające uzasadnionemu nakładowi pracy oraz innym nakładom przyjmującego zamówienie.

Wynagrodzenie kosztorysowe

- * Jeżeli strony określiły wynagrodzenie na podstawie zestawienia planowanych prac i przewidywanych kosztów (wynagrodzenie kosztorysowe), a w toku wykonywania dzieła zarządzenie właściwego organu państwowego zmieniło wysokość cen lub stawek obowiązujących dotychczas w obliczeniach kosztorysowych, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany umówionego wynagrodzenia. Nie dotyczy to jednak należności uiszczonej za materiały lub robocizną przed zmianą cen lub stawek.

Wynagrodzenie ryczałtowe

- * Jeżeli strony umówiły się o wynagrodzenie ryczałtowe, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac.
- * Jeżeli jednak wskutek zmiany stosunków, której nie można było przewidzieć, wykonanie dzieła groziłoby przyjmującemu zamówienie rażącą stratą, sąd może podwyższyć ryczałt lub rozwiązać umowę.

Podwyższenie Wynagrodzenia

- * Jeżeli w toku wykonywania dzieła zajdzie konieczność przeprowadzenia prac, które nie były przewidziane w zestawieniu prac planowanych będących podstawą obliczenia wynagrodzenia kosztorysowego, a zestawienie sporządził zamawiający, przyjmujący zamówienie może żądać odpowiedniego podwyższenia umówionego wynagrodzenia. Jeżeli zestawienie planowanych prac sporządził przyjmujący zamówienie, może on żądać podwyższenia wynagrodzenia tylko wtedy, gdy mimo zachowania należytej staranności nie mógł przewidzieć konieczności prac dodatkowych.
- * Przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, jeżeli wykonał prace dodatkowe bez uzyskania zgody zamawiającego.

Rozwiązanie umowy o dzieło

- * Od umowy może odstąpić zarówno przyjmujący zamówienie jak również zamawiający. Odstąpienie od umowy o dzieło może być spowodowane różnymi okolicznościami. Może ono wynikać: z niedotrzymania terminu wykonania dzieła, z podwyższenia wynagrodzenia kosztorysowego, wadliwego wykonania dzieła, braku współdziałania a także może być uzależnione jedynie od woli stron.
- * Jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania.

Ubezpieczenie zdrowotne

- * Umowa o dzieło nie stanowi tytułu do ubezpieczenia. Wynika z tego, iż osoba zatrudniająca na tej podstawie nie ma obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne osoby przyjmującej.
- * Jest to problem w momencie, gdy dana osoba zatrudniona jest tylko i wyłącznie na podstawie umowy o dzieło. Wówczas, aby móc korzystać z tzw. państwowej służby zdrowia musi odprowadzać składki we własnym zakresie.
- * Wyjątkiem od powyższej reguły jest sytuacja kiedy umowa o dzieło zawarta jest między pracodawcą a pracownikiem, których wiąże umowa o pracę. Wówczas składki odprowadza się również od umowy o dzieło.

Ubezpieczenie emerytalne i rentowe

- * W przypadku ubezpieczenia emerytalnego i rentowego zachodzi taka sama sytuacja jak w kontekście ubezpieczenia zdrowotnego. Umowa o dzieło nie stanowi tytułu do ubezpieczenia a zatem osoba zatrudniająca na podstawie umowy o dzieło nie jest obowiązana do odprowadzania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Umowy cywilnoprawne a stosunek pracy

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

Przewaga stosunku pracy

- * Nie ulega wątpliwości, iż umowa o pracę jest zdecydowanie korzystniejsza dla osoby zatrudnionej niż umowy cywilnoprawne.
- * Przede wszystkim z tytułu zawarcia umowy o pracę pracownikowi przysługuje szereg praw, których nie posiadają osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych.

Porównanie

UMOWA O PRACĘ	UMOWY CYWILNOPRAWNE
Obowiązkowe objęcie ubezpieczeniem społecznym	Objęcie ubezpieczeniem społecznym zależne od rodzaju umowy – brak przy umowie o dzieło
Prawo do urlopu	Brak prawa do urlopu, przyznanie dni wolnych zależy od dobrej woli pracodawcy
Prawo do urlopu macierzyńskiego/ojcowskiego	Brak prawa do urlopu macierzyńskiego/ojcowskiego
Prawo do minimalnego wynagrodzenia	Pełna swoboda w kwestii ustalenia wysokości wynagrodzenia
Obowiązywanie okresu wypowiedzenia	Brak ustawowego okresu wypowiedzenia
Świadczenie pracy osobiście	Możliwość bycia zastąpionym przez osoby trzecie
Ściśle określone miejsce wykonywania świadczenia	Możliwość wyboru miejsca wykonywania świadczenia

Dziękuję za uwagę!

Kancelaria Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel/fax (0-22) 822 30 30; tel (0-22) 258 62 27
tel 663 363 662
prawnik@drmaliszewskakancelaria.com